

La «processoneta»

EN íntima i fonda aquesta «processoneta». Los que portats de vostra devoció a nostra Mare la Verge de la Cinta, no falseu als actes del Novenari, vos haureu donat compte de que la Novena de nostra Patrona, que de manera tan esplendorosa es celebra a la Catedral tortosina, comença i acaba en una processó, curta, curteta la del darrer dia, pero no per això menys emotiva que la primera. § No vaig a tractar d'eixa — la processó de la Cinta per antonomàsia, més llarga cada any, més grandiosa i més solemne —, sinó d'aquella altra que passa quasibé desapercebuda als tortosins que, malgrat ser-ho, no assistixen al Novenari, o, quan menys, no hi acudixen l'últim dia, pot ser perquè al veure acabades les festes cíviques, tornen altra vegada al treball, sense pensar que si bé és veritat que les profanes han acabat el diumenge en los focs artificials, les religioses continuen encara el dilluns, darrer dia de la Novena. I a fe que es perden, no anant-hi, un dels actes més tendres i més emotius.

Cada nit, al acabar-se la Novena, apagat ja l'eco de la última estrofa dels «goijos» que, des de fa quatre o cinc anys, es canten en llengua vernàcula (1), los dignataris de la Reial Arxiconfraria surten del presbiteri per la porta lateral, en ciris encesos a les mans, precedint al M. I. Sr. Prior, que porta a la Sacristia Major, per a reservar-la a l'altar de carei, la preuada Reliquia de la Santa Cinta. Des de menudet hi he vist un encant en eixe acte senzill, que moltes persones no es volen perdre, portades de la seua devoció i pot ser també d'un elemental sentit d'art, ja que te molt d'encís, baix les naus de la doble girola, mig en la penombra, eixa petita processó que no te altre objecte que reservar el sagrat Relicari i dirar-lo tancat baix clau, fins a la tarda següent, al Sagrari d'eixe altaret, protegit per una reixa i cuidat en carinyo i adornat en nardos per les senyores de la «Corte de Honor».

Entre eixe reduït número d'ànimes tortosines que cada nit formen carrer per a dirar passar esta silenciosa i curta processó, no hi manquen mai los capellans tortosins que, per raó del seu ministeri, ressidixen fora de la nostra terra, a la que acudixen invariablement cada any en eixos dies tan nostres, que sempre tenen, en festes o sense, un innegable poder d'atracció.

Esta processó en miniatura, o més bé comitiva, formada per Capillers i Majordoms de l'Arxiconfraria — tant los que han de començar el seu any de servei com los que ara l'acaben —, adquirix certa solemnitat el darrer dia de la Novena, i és concretament d'esta petita processó de la que vull parlar-vos. Esta és la «processoneta» a que vull referir-me.

D'uns anys a n'esta banda — està encara el record fresc —, aquella processó, reduïda, de cada nit, allarga la darrera d'elles el seu breu itinerari per dins de la Seu. Ha dixat d'anar directament de l'Altar Major a la Sagristia per a fer, a mena de despedida, una volta més solemne. Eixa nit sembla que la gent, gràcies a Déu, omple les naus catedralícies, no te tanta pressa en sortir. Vol veure un ratet més i venerar fins l'últim moment eixe Relicari estimat que ja no vorà a l'ensundemà. Al veure que els Capillers agafen les varetes i els Majordoms les «cassoles» de plata, corre, si no te bon lloc, a buscar-ne un de millor per a presenciar el pas d'esta piadosa processó, petita, curta, però solemníssima, que fa espurnejar els ulls dels «fills de la terra tortosina» mentres li canten, en veu velada per l'emoció, «himnes d'amor».

Los sirvents de l'Arxiconfraria es posen en fila amb ciris encesos a les mans. Obri marxa el seu benemèrit Secretari portant la bandera que l'il·lustre Pendonista, escollit pel primer Majordom, va portar en la processó del primer dia — la processó gran, la general —, bandera que mentres ha durat el Novenari ha estat a l'entrada del presbiteri, al costat de l'Evangeli.

Seguixen els quatre Capillers sirvents, en les seues varetes, també de plata — insígnia tradicional del seu càrrec —; després, en ciris encesos, los càrrecs permanents, els Capillers entrants, els Majordoms, menys el Primer. Eixe, com a President que és, de l'Arxiconfraria, pren l'estandart i precedix al senyor Prior, el qual, acompanyat de dos Beneficiats, porta a les mans la Santa Cinta, a la que el poble, més emocionat que enardit, canta per última vegada en eixes Festes, l'Himne que el dissapte de la Cinta va marcar, a la Santa Capella, el començament de les solemnitats religioses que este segons dilluns acaben. També per darrera vegada veu en elles el sagrat Cingul, «la cadena d'or que al cor de la Verge lliga els nostres cors», i per això cau de genolls, mentres passa, i l'acompanya després fins a la porta de la Sagristia Major, i si pot, entra, i allí, mentre el senyors de la Reial Arxiconfraria el veneren, cau altra vegada de genolls i allarga el coll per a veure un ratet més a la Cinta dels nostres amors ans de que quede tancada en pany i clau al Sagrari de l'altaret de pulida conxa i de pintures transparents al vidre.

Per a eixes ànimes tortosines i devotes sí que està sempre «nostra Cinta sobre tot»! No se'n saben despedir. Los que formem cada any en eixa processó, veiem com l'emoció es reflectix en les cares i com les llàgrimes enterbolen los ulls de molta gent. I com l'emoció és contagiosa, quan dixant la via-sacra avança la comitiva per la nau de l'Epístola, camí de l'absis, per a entrar a la Sagristia Major, és a dir, quan lo darrer acte de la Novena toca ja al seu fi, es senten pessigolles al cor, mentres un pensa: Fins quan? Fins l'any vinent? Sols Déu ho sap!

Per si acàs, una tendra despedida enguany, i l'any vinent... Déu dirà! Mentres un està en estos pensaments — un o molts —, les vibrants notes de l'Himne seguixen invadint les naus de la Seu. «*Segue el sagrat Cingul / la cadena d'or, / cadena de roses, / cadena d'amor, / que al cor de la Verge / lligue els nostres cors, / fent que el d'ella i els nostres, / en vida i en mort, / al cel i a la terra / siguin un sol cor.*». No canta el poble entusiasmats com els demés dies de les Festes, sinó més bé en un to apagat, una mica trist, al tindre la veu velada per una emoció tendra... Veieu ara l'encant d'eixa «processoneta»? La processó gran, la general, la del dia de la Cinta, marca el començament d'uns dies que no tenen parió. Esta significa el fi. I el fi és sempre trist. En aquella, esclats d'entusiasme, visques, aplaudiments. En esta, una emoció callada, que fa el silenci més eloqüent.

No vos dixerseu perdre, amics, la impressió que produïx eixa petita processó dins del marc gòtic d'una Catedral esbelta i elegant com poques, afavorida com cap amb la presència corporal, en nit meravellosa, de Maria Santíssima, la qual mos va dirar una dàdiva preciosa, en prenda d'amor, la qual és, precisament, el motiu d'eixa emoció filial, cada any renovada, d'uns cors sempre agraïts.

MANUEL BEGUER I PINYOL
Cronista Oficial de la Ciutat

(1) Inspirada lletra de mossèn Bellpuig, nostre enyorat i plorat poeta.